| | |
|---|---|
| Súd: | Správny súd v Banskej Bystrici |
| Spisová značka: | 14Sa/1/2025 |
| Identifikačné číslo súdneho spisu: | 6020200088 |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 28. 04. 2026 |
| Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: | JUDr. Peter Kvietok |
| ECLI: | ECLI:SK:SpSBB:2026:6020200088.1 |

# Uznesenie

Správny súd v Banskej Bystrici v konaní pred sudcom JUDr. Petrom Kvietkom, v právnej veci žalobcu: ITIMEX, a. s., so sídlom Kukučínova č. 8, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 31 425 666, právne zastúpeného: JUDr. Ondrej Zachar, advokát, so sídlom Horná 65/A, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 42 069 599, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom ul. 29. augusta 8-10, 813 63 Bratislava, IČO: 30 807 484, v konaní o žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy, takto

**r o z h o d o l :**

I. Správnu žalobu zamieta.
II. Účastníkom konania právo na náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

**o d ô v o d n e n i e :**

1. Sociálna poisťovňa pobočka Levice rozhodnutím č. XXX-XXXXXXXXXX-XXXX/XX zo dňa 07. januára 2016 predpísala žalobcovi penále v sume 20.720,22 eur. Rozhodnutie bolo doručené prostredníctvom pošty na doručenku do vlastných rúk s obsiahnutými údajmi o prevzatí zásielky dňa 20. januára 2016, o neúspešnom pokuse o doručenie zásielky s výzvou na opakované doručenie dňa 13. januára 2016, o opakovanom doručovaní 14. januára 2016 a o dni uloženia zásielky dňa 14. januára 2016. Žalobca podal odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu podaním zo dňa 3. februára 2016 doručeným prvostupňovému správnemu orgánu dňa 05. februára 2016. Odvolanie bolo podané na poštovú prepravu dňa 03. februára 2016.

2. Žalovaný žalobcovi oznámil listom zo dňa 04. apríla 2016, že žalobca podal odvolanie po uplynutí zákonnej 15-dňovej lehote odo dňa oznámenia prvostupňového rozhodnutia. Žalovaný uviedol, že prvostupňové rozhodnutie zo dňa 07. januára 2016 bolo žalobcovi doručované opakovane, doporučene do vlastných rúk, čo Slovenská pošta žalobcovi oznámila a zároveň zásielku uložila na pošte dňa 14. januára 2016. Žalovaný poukázal na znenie § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z o sociálnom poistení, podľa ktorého ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk zastihnutý, hoci sa v mieste doručenie zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel. Pre počítanie lehôt platí § 29 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a § 122 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého lehota určená podľa dní začína dňom, ktorý nasleduje po udalosti, ktorá je rozhodujúca pre jej začiatok. Ak posledný deň lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň. Zásielka bola uložená 14. januára 2016, preto sa za deň doručenia považuje deň 18. január 2016, keďže dňa 17. januára 2016 bola nedeľa. Prvostupňové rozhodnutie po márnom uplynutí 15-dňovej lehoty na podanie odvolania nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 03. februára 2016, keďže posledným dňom lehoty na podanie odvolania bol deň 02. február 2016. Zákon o sociálnom poistení nedovoľuje žalovanému preskúmať rozhodnutie na základe oneskorene podaného odvolania.

Právoplatné rozhodnutie je teda záväzné, nezmeniteľné a preto aj nenapadnuteľné riadnym opravným prostriedkom.

3. Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 29. marca 2018 domáhal, aby správny súd uložil žalovanému povinnosť konať a rozhodnúť o odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne pobočka Levice č. k. XXX-XXXXXXXXXX-XXXX/XX zo dňa 07. januára 2016 v lehote 10 dní od právoplatnosti jeho rozhodnutia. Zároveň žiadal, aby súd žalovaného zaviazal nahradiť žalobcovi trovy konania. Žalobca ďalej uviedol, že pred podaním žaloby vyčerpal prostriedok nápravy podaním sťažnosti na nečinnosť žalovaného podľa zákona č. 9/2010 Z. z., čo však neviedlo žalovaného ku konaniu.

4. Podľa podanej správnej žaloby je žalovaný nečinný z dôvodu, že nerozhodol o odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne pobočka Levice č. XXX-XXXXXXXXXX-XXXX/XX zo dňa 07. januára 2016. Prvostupňový správny orgán postúpil žalobcovo odvolanie žalovanému, avšak žalovaný o ňom nerozhodol, čím žalobcovi odňal právo konať a domáhať sa svojho práva pred príslušným orgánom a zároveň domáhať sa preskúmania rozhodnutia súdom. Podľa tvrdenia žalobcu, prvostupňové rozhodnutie napadol odvolaním v zákonom stanovenej lehote. Prvostupňové rozhodnutie prevzal dňa 20. januára 2016 a lehota na podanie odvolania uplynula dňa 04. februára 2016. Odvolanie podal na poštovú prepravu dňa 03. februára 2016, čím bola dodržaná zákonná lehota na podanie odvolania.

5. Žalobca namietal, že žalovaný nedostatočne preskúmal splnenie podmienok pre uplatnenie fikcie doručenia. Zákonná konštrukcia náhradného doručenia vychádza z toho, že adresát sa v čase doručenia v mieste doručenia zdržiaval. Príslušnou poštou vystavená doručenka zachytávajúca postup pri doručení, vrátane údajov vyžadovaných ust. § 212 ods. 4 zákona osvedčuje pravdivosť toho, čo je v nej uvedené, ak nie je preukázaný opak. Pokiaľ doručenka neobsahuje údaj, že adresát sa v mieste doručenia zdržoval, nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia bola splnená. V takom prípade je povinnosťou rozhodujúceho orgánu vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia, pričom nie je povinnosťou sťažovateľa, ktorému bolo doručované poštou, navrhnúť dôkazy na preukázanie svojho prípadného tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručovania nezdržoval (žalobca pritom poukázal na rozhodnutie NS SR 6CdO 239/2011). Podľa žalobcu teda nebola splnená podmienka pre aplikáciu fikcie doručenia a to, aby bol adresát poštovým doručovateľom vhodným spôsobom upovedomený o tom, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu.

6. Žalovaný nerozhodol o odvolaní žalobcu, ale mu zaslal vyjadrenie k odvolaniu, v ktorom zahrnul svoje domnienky a úvahy bez možnosti žalobcu právne relevantne sa voči nemu brániť. Takýmto postupom žalovaný odňal žalobcovi akékoľvek právo na využitie prostriedkov procesnej právnej obrany.

7. Žalobca v podanej správnej žalobe uviedol, že v zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. III.ÚS/282/08, I.ÚS/225/08) je nečinnosťou pasivita orgánu verejnej správy vo veciach, ktoré mu boli predložené na rozhodnutie aj keď niet zákonnej prekážky alebo faktickej prekážky, aby rozhodli. V predmetnom prípade takáto prekážka nebola daná. Paušálny odkaz, že zákon žalovanému nedovoľuje preskúmať prvostupňové rozhodnutie na základe oneskorene podaného odvolania je nekonkrétny, vágny a nepravdivý, nemajúci oporu v žiadnom konkrétnom ustanovení zákona. Takýto postup je v rozpore s § 218 zákona č. 461/2003 Z. z., podľa ktorého má povinnosť odvolanie preskúmať a rozhodnúť o ňom.

8. Žalobca vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného poukázal na to, že žalovaný nesprávne tvrdí, že zákon o sociálnom poistení mu neukladá povinnosť preskúmať oneskorene podané odvolanie a rozhodnúť o ňom vo forme rozhodnutia. Odvolanie bolo doručené prvostupňovému správnemu orgánu, ktorý ho ako také posúdil a odstúpil vec na rozhodnutie žalovanému. Ďalší procesný postup upravuje § 218 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého je žalovaný povinný rozhodnúť o podanom odvolaní. Žalobca poukázal na rozhodnutia Krajského súdu Bratislava 1S/37/2011 z 7. novembra 2013 a Krajského súdu Košice 9Sa/2/2017 z 8. decembra 2017. Z rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach vyplýva, že aplikovať ustanovenia náhradného doručenia možno iba v prípade, že nedošlo k reálnemu doručeniu. Náhradné doručenie je len subsidiárnym prostriedkom doručovania písomností, jeho okolnosti musia byť vždy riadne preukázané, spravidla vyžaduje ďalšie dokazovanie. Uprednostnenie náhradného doručenia na základe toho istého dôkazného prostriedku nemožno považovať za ústavne konformné podľa článku 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s článkom 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Správny súd v tej súvislosti poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Sžo/81/2015 zo dňa

21. januára 2017, v ktorom konštatoval, že je vylúčené aplikovať inštitút náhradného doručenia v prípade, že si adresát zásielku osobne prevzal na pošte. Taký postup by bol v rozpore s účelom a zmyslom ustanovenia upravujúceho inštitút náhradného doručenia, ako aj v rozpore s princípom právnej istoty. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí poukázal aj na nález Ústavného súdu SR II ÚS/65/2010- 49. Žalovanému sa rozhodnutie nevrátilo ako neprevzaté v odbernej lehote, žalobca má preto nepochybne za to, že odvolanie podával v lehote. Žalobca prostredníctvom svojho zástupcu na pojednávaní poukázal na to, že žalovaný vo svojom vyjadrení poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z roku 2011 a 2012, pričom najvyšší súd sa od tejto svojej rozhodovacej praxe odklonil tak, ako je to vyjadrené v rozhodnutí sp. zn.: 3Sžf/29/2016 zo dňa 23. novembra 2017. Poukázal tiež na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Sžk/16/2017, ktoré bolo síce vydané v daňovom konaní, ale pri obdobne právnej úprave ho možno použiť aj na prejednávanú vec, pričom z tohto rozhodnutia vyplýva, že oznámenie o tom, že odvolanie bolo podané oneskorene, nespôsobuje žiadne ukončenie konania a poukázal tiež na to, že bolo práve na voľbe žalobcu, či zvolí ako prostriedok právnej ochrany žalobu o nečinnosť žalovaného alebo požiada o preskúmanie listu, ktorý bol žalobcovi zaslaný ako vyjadrenie k podanému opravnému prostriedku.

9. Žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe uviedol, že žalobcovi bolo rozhodnutím pobočky Sociálnej poisťovne Levice č. XXX-XXXXXXXXXX-XXXX/XX zo dňa 07. januára 2016 predpísané za obdobie február 2010 a marec 2010 penále v sume 20.720,22 eur. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie, ktoré bolo prvostupňovému správnemu orgánu doručené dňa 5. februára 2016 a na poštu podané dňa 03. februára 2016. Žalovaný listom č. 29488-2/2016-BA zo dňa 4. apríla 2016 označeným ako „Vyjadrenie k odvolaniu“ oznámil žalobcovi, že lehota na podanie odvolania uplynula dňa 02. februára 2016 a prvostupňové rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 03. februára 2016. Následne dňa 25. apríla 2016 bola prvostupňovému správnemu orgánu doručená žiadosť o obnovu konania od žalobcu, o ktorej bolo rozhodnuté dňa 07. januára 2016 tak, že žiadosti nebolo vyhovené. Odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu bolo žalovaným zamietnuté. K žalobným námietkam nezákonnosti žalovaný uviedol, že účinky doručenia podľa § 212 ods. 4 zákona o sociálnom poistení nastanú tretí deň od uloženia písomnosti na pošte bez ohľadu na skutočnosť, či si adresát uloženú písomnosť vyzdvihne po uplynutí troch dní od uloženia alebo nevyzdvihne vôbec. Vyzdvihnutie zásielky po troch dňoch od jej uloženia už nemá vplyv na účinky doručenia podľa tohto ustanovenia zákona. Sociálna poisťovňa vychádza z doručenky ako relevantného dôkazu, ktorý preukazuje doručenie písomnosti. Údaje v nej uvedené považuje za správne, kým sa nepreukáže opak. Teda osobitne neskúma, či sa účastník konania v čase doručovania písomnosti v mieste doručenia zdržiaval. Z doručenky rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu zo dňa 07. januára 2016 vyplýva, že u žalobcu bol vykonaný neúspešný pokus doručenia dňa 13. januára 2016. Druhý opakovaný pokus bol takisto neúspešný a uskutočnil sa dňa 14. januára 2016 a v tento deň bola písomnosť uložená na pošte. Tretí deň pripadol na deň pracovného pokoja, a preto posledný deň trojdňovej lehoty skončil dňa 18. januára 2016, ktorý je aj dňom doručenia. Žalovaný poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/109/2011 zo dňa 23. júna 2011, podľa ktorého pri doručovaní poštou sa miesto, deň a spôsob doručenia preukazuje zásadne doručenkou, ktorú pošta vracia späť odosielateľovi. Na doručenke v predmetnej veci boli všetky potrebné údaje na to, aby sa zásielka považovala za doručenú v súlade s § 212 ods. 4 zákona o sociálnom poistení.

10. Žalovaný ďalej uviedol, že zákon o sociálnom poistení v rámci odvolacieho konania (§ 214 a nasl.) neukladá žalovanému povinnosť preskúmať oneskorene podané odvolanie a rozhodnúť o ňom vo forme rozhodnutia. Keďže odvolanie bolo podané po uplynutí lehoty na jeho podanie, nebolo možné ho kvalifikovať ako odvolanie a nemohlo byť vybavené postupom, ktorý je určený pre preskúmanie neprávoplatných rozhodnutí (§ 218 zákona o sociálnom poistení). Práve odvolanie, ktoré bolo žalobcom podané oneskorene, predstavuje zákonnú prekážku na to, aby Sociálna poisťovňa – ústredie ako odvolací orgán mohla konať a rozhodovať. Žalovaný preto navrhol, aby súd žalobu zamietol. Na pojednávaní žalovaný zdôraznil, že žalobca mení dôvody, pre ktoré považuje postup žalovaného za nesprávny. Žalobca až v žalobe tvrdil, že mu nebolo doručené prvostupňové rozhodnutie fikciou. Na doručenke s prvostupňovým rozhodnutím je jasne a zrozumiteľne uvedené, že žalobca nebol zastihnutý, čo znamená, že sa v mieste zdržiaval a doručenka túto skutočnosť osvedčila. Žalobca po pojednávaní podaním zo dňa 26. septembra 2018 doplnil, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžo/29/2016 zo dňa 18. októbra 2017, ktoré sa týka inštitútu náhradného doručenia, bolo predmetom zasadnutia Správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré sa konalo dňa 14. mája 2018, kde bolo vo výsledku prijaté rozhodnutie, že toto rozhodnutie nebude zverejnené ako judikát v zbierke súdnych

rozhodnutí a stanovísk NS SR. Z toho žalovaný vyvodil, že Správne kolégium Najvyššieho súdu SR nezdieľa rovnaký právny názor ako ten, ktorý bol vyjadrený v tomto rozhodnutí.
11. Krajský súd v Banskej Bystrici ako správny súd vecne príslušný podľa § 10 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len SSP) a miestne príslušný podľa § 13 ods. 1 SSP vec prejednal na nariadenom pojednávaní a dospel k záveru, že žaloba bola dôvodná. Rozsudkom č. k. 28Sa/5/2018-124 zo dňa 27. septembra 2018 rozhodol tak, že uložil žalovanému konať a rozhodnúť o odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Levice č. XXX-XXXXXXXXXX-XXXX/XX zo dňa 7. januára 2016 v lehote 30 dní. Rozhodnutie odôvodnil tým, že nečinnosťou orgánu verejnej správy nie je len absencia konania stanoveného zákonom ale aj taký jeho postup, ktorý je v rozpore so zákonom stanoveným postupom. Podľa zákona o sociálnom poistení je povinnosťou žalovaného rozhodnúť o odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu pobočky sociálnej poisťovne. Žiadny iný postup pre prípad podaného odvolania tento zákon neupravuje. Zároveň sa správny súd vysporiadal s námietkami týkajúcimi sa nesprávneho posúdenia včasnosti podaného odvolania proti prvostupňovému správnemu rozhodnutiu, resp. k sporu účastníkov konania o výklad § 12 ods. 4 zákona o sociálnom poistení s tým, že ak bola zásielka doručená do vlastných rúk, odpadá dôvod doručenia rozhodnutia nahrádzať fikciou, tiež že z textu § 212 ods. 1, 3 a 4 zákona o sociálnom poistení nemožno dospieť k tomu, že náhradné doručenie fikciou podľa ods. 4 je alternatívou doručenia do vlastných rúk, a teda ide o dva popri sebe stojace spôsoby doručenia, nakoľko by to bolo v rozpore so samou podstatou fikcie doručenia. Okrem toho, pokiaľ právny predpis umožňuje dvojaký výklad, čo z podaní účastníkov je zrejmé, je v súlade s konštantnou judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky potrebné aplikovať ústavne konformný výklad, a teda aby bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnejšiu realizáciu Ústavou garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn.: 9Sžsk/24/2019 zo dňa 29. januára 2020 zrušil rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozhodnutie odôvodnil tým, že sa nestotožnil s právnym názorom správneho súdu, že žalovaný je povinný rozhodnúť o oneskorene podanom odvolaní. Zákon o sociálnom poistení neukladá odvolaciemu orgánu povinnosť rozhodnúť o odvolaní, ktoré považuje za podané oneskorene (resp. neukladá mu povinnosť takéto odvolanie zamietnuť). Žalovaný preto nepochybil, keď iba neformálnym spôsobom (listom) oznámil účastníkovi konania, že jeho odvolanie je podané oneskorene. V režime predchádzajúcej procesnoprávnej úpravy podľa Občianskeho súdneho poriadku mal žalobca, ktorý neformálny list žalovaného prevzal ešte dňa 11. apríla 2016, zákonnú možnosť, v zmysle zásady, že každý, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím alebo postupom správneho orgánu, domáhať sa ochrany na správnom súde podaním návrhu na preskúmanie takého rozhodnutia podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Ďalej v rozhodnutí uviedol, že samotnú otázku včasnosti podaného odvolania v predmetnom konaní (o nečinnosti správneho orgánu), nepovažoval za rozhodujúcu, a preto sa k argumentácii krajského súdu a účastníkov konania k tejto problematike, bližšie nevenoval. Považoval však za potrebné poznamenať, že otázku prednosti v prípade konkurencie (kolízie) zákonnej fikcie doručenia rozhodnutia a faktického prevzatia zásielky účastníkom konania v odbernej lehote v priebehu administratívneho konania, by bol oprávnený riešiť práve ten správny súd, ktorý by konal a rozhodoval v rámci súdneho prieskumu. Otázka posúdenia žalobcom tvrdenej nečinnosti žalovaného nie je otázkou rozhodnou ani predbežnou a krajský súd sa ňou v rámci konania o nečinnosti správneho orgánu zaoberal nadbytočne.

13. Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd správny bol podľa § 469 SSP viazaný právnym názorom vysloveným v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 9Sžsk/24/2019. Z predloženého administratívneho spisu mal kasačný súd za preukázané, že na podanie žalobcu zo dňa 03. decembra 2016 označené ako „odvolanie proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Levice č. XXX-XXXXXXXXXX-XXXX/XX zo dňa 07. januára 2016, ktoré bolo doručené pobočkou v Leviciach 05.02.2016, žalovaný ako odvolací správny orgán reagoval listom zo dňa 4. apríla 2016, ktorý žalobca prevzal dňa 11. apríla 2016 podľa bodu 27 a 31 rozsudku NS SR sp. zn.: 9Sžsk/24/2019: „Žalovaná tým, že hoci len neformálne účastníka konania de facto informovala, že jeho podanie (odvolanie) považuje za oneskorene podané, a preto o ňom rozhodovať nebude (čo súčasne znamená, že rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu považuje za právoplatné), nebola nečinná, na podanie účastníka konania reagovala v primeranej lehote a ani úradný postup, ktorý zvolila po podaní odvolania zo dňa 03. februára 2016 účastníkom konania (žalobkyňou), nebol v rozpore so zákonom stanoveným postupom, či je povinnosťami vyplývajúcim jej ako správnemu orgánu z vtedy platnej právnej úpravy. Pretože z legislatívnej úpravy uvedenej v zákone o sociálnom poistení povinnosť žalovaného rozhodnúť

o oneskorene podanom odvolaní nie je možné vyvodiť, nemožno za daných okolností bez ďalšieho skonštatovať nečinnosť žalovaného, spočívajúcu v porušení jeho zákonnej povinnosti. Neuplatnenie, či opomenutie možnosti podať žalobu o preskúmanie neformálneho oznámenia žalovaného zo strany žalobkyne, resp. uplynutie zákonnej lehoty pre realizáciu takéhoto úkonu, nemožno dodatočne zhojiť podaním žaloby o nečinnosť správneho orgánu za okolností, keď žalovaná po podaní opravného prostriedku účastníkom konania nezostala nečinná, ale tohto účastníka úradne informovala, z akých dôvodov o jeho oneskorenom odvolaní nie je možné rozhodnúť, pričom rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa je podľa jej názoru potrebné považovať za právoplatné“.

14. Po zrušení rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn.: 28Sa/5/2018 zo dňa 27. septembra 2018, správny súd vec opätovne prejednal a oznámenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia zverejnil na úradnej tabuli súdu dňa 05. novembra 2020. Správny súd viazaný právnym názorom kasačného súdu vysloveným v rozsudku sp. zn. 9Sžsk/24/2019, novým rozhodnutím zo dňa 12. novembra 2020 pod č. k. 28Sa/5/2020- 51, žalobu ako nedôvodnú zamietol a náhradu trov účastníkom konania nepriznal. Správny súd dodal, že ochrana pred nezákonnosťou spočívajúcou v nečinnosti orgánu verejnej správy pred správnym súdom je na mieste v prípadoch, v ktorých je zákonom stanovený postup, ktorým je orgán verejnej správy povinný sa riadiť. Nie je možné sa jej domáhať z dôvodu, že neformálny postup orgánu verejnej správy nebol súladný so zákonom v tých prípadoch, keď správny orgán nemá žiadnu zákonom stanovenú povinnosť konať, alebo upravený postup, a teda povinnosť týmto postupom sa riadiť.

15. Žalobca sa včas podanou kasačnou sťažnosťou domáhal zrušenia rozsudku č. k. 28Sa/5/2020- 51 zo dňa 12. novembra 2020 a vrátenie veci na ďalšie konanie. Žalobca zotrval na svojich doterajších tvrdeniach a zopakoval, že v jeho prípade neboli naplnené podmienky, aby sa rozhodnutie pobočky považovalo za doručené fikciou, a tak je toto rozhodnutie naďalej neprávoplatné. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný, kasačnú sťažnosť žalobcu podľa § 461 SSP zamietol dňa 25. mája 2022 rozsudkom sp. zn.: 7Sžsk/27/2021, s tvrdením, že žalobca nedôvodne vytýka správnemu súdu nesprávne právne posúdenie a odklon od ustálenej rozhodovacej praxe. Kasačný súd znova poukázal na právnu úpravu uvedenú v § 59 a nasl. zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správnom poriadku), ktorá obdobne príslušným správnym orgánom povinnosť rozhodnúť o oneskorene podanom odvolaní neukladá. Napriek tomu, že aplikácia ustanovení Správneho poriadku v konaní o sociálnom poistení je podľa § 172 zákona č. 461/2003 Z. z. vylúčená, úmyslom kasačného súdu bolo poukázať na tú skutočnosť, že vybavenie opravného prostriedku podaného účastníkom konania oneskorene prostredníctvom neformálneho listu nie je ojedinelou či atypickou záležitosťou charakteristickou len pre konania pred žalovanou, ale ide o štandardnú a bežnú prax tých odvolacích správnych orgánov, ktoré sa spravujú obdobnou právnou úpravou obsiahnutou aj v zákone o sociálnom poistení.

16. Žalobca proti rozhodnutiu Najvyššieho správneho súd SR podal ústavnú sťažnosť, doručenú Ústavnému súdu SR dňa 26. septembra 2022, ktorou sa domáhal vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva zaručeného v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť Najvyššieho správneho súd SR na ďalšie konanie. Podstatou podanej ústavnej sťažnosti bola námietka, podľa ktorej sa správne súdy nevysporiadali s otázkou včasnosti podaného odvolania voči prvostupňovému rozhodnutiu a s tým súvisiaca námietka o potrebe priorizácie všeobecnej správnej žaloby, pred žalobou proti nečinnosti. Podľa názoru ústavného súdu platí, že ak možno ochranu toho istého subjektívneho práva dosiahnuť viacerými typmi konaní v správnom súdnictve, voľba konkrétneho z nich je zverená do dispozičnej sféry žalobcu. Aby správny súd mohol konkurenciu správnych žalôb neakceptovať, musí na to existovať výslovná zákonná opora. V prejednávanom prípade takejto zákonnej opory niet. Tým, že správne súdy priorizovali využitie všeobecnej správnej žaloby na úkor žaloby proti nečnosti podstatne limitovali možnosť procesnej obrany žalobcu. Nálezom Ústavného súdu SR sp. zn.: III. ÚS 593/2022-29 zo dňa 7. februára 2023, ústavný súd dospel k záveru, že rozsudkom Najvyššieho správneho súd SR zo dňa 25. mája 2022 bolo porušené základné právo žalobcu na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR) a na spravodlivé súdne konanie. Porušenia sa správne súdy dopustili tým, že poskytnutie ochrany v správnom súdnictve viazali bez náležitej opory v zákonnej úprave, na určitý žalobný typ (všeobecná správna žaloba) a odmietli dať odpoveď na otázku, ktorá bola pre poskytnutie súdnej ochrany kardinálna. Správne súdy priorizovali využitie všeobecnej správnej žaloby na úkor žaloby proti nečinnosti. Včasnosť podaného odvolania je tak podstatný pre záver o tom, či administratívne konanie bolo právoplatne ukončené a či je odvolací orgán v tomto prípade nečinný. Povinnosťou správneho súdu bolo na túto rozhodujúcu otázku poskytnúť relevantnú odpoveď.

17. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný viazaný (podľa § 134 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov) právnym názorom ústavného súdu vyjadreným v náleze sp. zn. III. ÚS 593/2022, ktorým ústavný súd zrušil predchádzajúci rozsudok kasačného súdu sp. zn. 7Sžsk/27/2021 zo dňa 25. mája 2022 v tejto veci, preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu a predchádzajúce konanie pred správnym súdom. Kasačný súd uviedol, že napadnutý rozsudok správneho súdu, hoci vychádzal zo záväzného právneho názoru kasačného súdu sp. zn. 9Sžsk/24/2019, vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 440 ods. 1 písm. g) SSP. Kasačná sťažnosť tak bola vo výsledku dôvodná, v dôsledku čoho kasačný súd podľa § 462 ods. 1 SSP rozsudkom sp. zn. 7Ssk/30/2023 zo dňa 31. mája 2023 napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 28Sa/5/2020-51 zo dňa 12. novembra 2020 zrušil a vec vrátil správnemu súdu na ďalšie konanie. Správny súd tak mal povinnosť o správnej žalobe rozhodnúť znova, viazaný právnym názorom vysloveným v tomto rozsudku (§ 469 SSP) a v náleze sp. zn. III. ÚS 593/2022. Kasačný súd zdôraznil, že Národná rada Slovenskej republiky síce 03. mája 2023 schválila zákon, ktorým sa v reakcii na tento nález mení definícia nečinnosti v zmysle § 3 ods. 1 písm. d) SSP a ktorý má nadobudnúť účinnosť 1. júla 2023. V prerokúvanej veci však žalobca svoju žalobu podal ešte dňa 29. marca 2018 a vtedajšia právna úprava (ako ju vyložil aj ústavný súd vo svojom náleze) nevylučovala možnosť domáhať sa ochrany proti nečinnosti aj bez predošlého prieskumu prípisu žalovaného. Tým žalobcovi zakladala subjektívne právo, aby súd jeho žalobu prejednal a rozhodol o nej bez ohľadu na toto obmedzenie, ako to napokon vo svojom zrušujúcom náleze uviedol aj ústavný súd. Aplikácia novo schváleného zákona, ktorý by toto právo obmedzoval, by tak v tomto prípade predstavovala neprípustný retroaktívny zásah do práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Zároveň kasačný súd poznamenal, že rozhodol rozsudkom podľa § 457 ods. 1 SSP, pretože kasačná sťažnosť smerovala voči rozsudku. Túto formu rozhodnutia však správny súd zvolil nesprávne, pretože podľa § 249 a 250 SSP mal o žalobe proti nečinnosti rozhodnúť (vo veci samej) uznesením. Aj tento nedostatok mal správny súd pri novom rozhodovaní napraviť.

18. Po zrušení rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 28Sa/5/2020-51 zo dňa 12. novembra 2020, správny súd vec opätovne prejednal a oznámenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia zverejnil na úradnej tabuli súdu dňa 23. mája 2024. Správny súd viazaný právnym názorom kasačného súdu vysloveného v rozsudku sp. zn.: 7Ssk/30/2023 zo dňa 31. mája 2023 a v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 593/2022, novým rozhodnutím (uznesením) pod č. k. 14Sa/1/2023-46 zo dňa 11. júna 2024, žalovanému uložil povinnosť konať a rozhodnúť o odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Levice č. k. 700-1310014816-GCO4/16 zo dňa 07. januára 2016 v lehote do 30 dní od právoplatnosti predmetného unesenia. Zároveň správny súd žalovanému uložil povinnosť doručiť Správnemu súdu v Banskej Bystrici rozhodnutie vo veci odvolania žalobcu proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Levice č. k. 700-1310014816-GCO4/16 zo dňa 07. januára 2016 v lehote 30 dní odo dňa jeho vydania a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania v rozsahu 100 %, v lehote 20 dní od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia o výške trov konania. Správny súd v odôvodnení uznesenia č. k. 14Sa/1/2023- 46 zo dňa 11. júna 2024 uviedol, že náhradné doručenie v zmysle § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. prichádzalo do úvahy, len ak nedošlo k reálnemu doručeniu do vlastných rúk. Doručenka v prerokúvanej veci svedčí o tom, že žalobca rozhodnutie pobočky zo 7. januára 2016 reálne prevzal dňa 20. januára 2016. Náhradné doručenie fikciou podľa citovaného ustanovenia je tak vylúčené. V tejto súvislosti správny súd odkázal aj na judikatúru k obdobnému ustanoveniu zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (Daňový poriadok), podľa ktorej uprednostnenie náhradného doručenia nemožno považovať za ústavne konformné. Vzhľadom na to dospel k záveru, že žalobca podal odvolanie proti rozhodnutiu pobočky v zákonnej lehote. Preto žalovaný mal o ňom rozhodnúť, a ak tak neurobil, správny súd ho na to podľa § 250 ods. 1 SSP zaviazal.

19. Žalovaný sa včas podanou kasačnou sťažnosťou domáhal zrušenia uznesenia č. k. 14Sa/1/2023-46 zo dňa 11. júna 2024 a vrátenia veci správnemu súdu na ďalšie konanie. Žalovaný nesúhlasil s názorom, že fikcia doručenia je len subsidiárnym spôsobom doručenia. Naopak, pri posudzovaní účinkov doručenia treba vychádzať z tej skutočnosti, ktorá nastala skôr. Ak účinky doručenia fikciou nastali skôr než prevzatie písomnosti, je potrebné aj lehotu na podanie odvolania počítať od fikcie. K tomu odkázal na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu a správnych súdov. V prerokúvanej veci si žalobca prevzal rozhodnutie pobočky až potom, čo nastali účinky fikcie, a preto odvolanie podané v 15 dňovej lehote počítanej od prevzatia je oneskorené a žalovaný naň nemusel nijako reagovať. Okrem

toho žalovaný zdôraznil, že boli splnené podmienky fikcie podľa § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z., pretože žalobca nijako nepreukázal, že by sa v mieste doručenia nezdržiaval.

20. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) v trojčlennom senáte [§ 21 písm. a) SSP] uznesením sp. zn. 7Ssk/75/2024 zo dňa 25. septembra 2024 postúpil vec na rozhodnutie veľkému senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, pretože zistil, že v doterajšej judikatúre sa vyskytli protichodné názory na výklad ustanovenia § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. účinného do 31. decembra 2018 a akýmkoľvek rozhodnutím vo veci by sa tak odklonil minimálne od jedného z už vyslovených právnych názorov.

21. Generálny prokurátor Slovenskej republiky sa vo svojom stanovisku, ktoré si kasačný súd vyžiadal podľa § 466 ods. 4 SSP, stotožnil s názorom žalovaného v kasačnej sťažnosti. Odkázal na právne závery vyslovené v už citovanom rozsudku sp. zn. 9Sžsk/62/2019 a uznesení Ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 545/2020 a zdôraznil, že účelom právnej fikcie je posilňovať právnu istotu. Doručenie fikciou je alternatívou k faktickému doručeniu a nie len jeho doplnkom, a preto fikcia nemôže byť vylúčená neskorším faktickým prevzatím, ak doručenka ako verejná listina preukazuje naplnenie zákonných podmienok fikcie. O tom svedčí aj dôvodová správa k zákonu č. 149/2017 Z. z., ktorá okamih nastúpenia fikcie posunula na moment vrátenia písomnosti, pretože dovtedajšiu úpravu vnímala ako nespravodlivú. Ak aj došlo k judikatúrnemu posunu v tejto otázke, išlo len o reflexiu tohto vnímania.

22. Veľký senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky uznesením sp. zn.: 19SVs/9/2024 zo dňa 28. októbra 2025 Uznesenie Správneho súdu v Banskej Bystrici č. k. 14Sa/1/2023-46 zo dňa 11. júna 2024 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 466 ods. 5 písm. a) SSP, s tvrdením, že nie je správny právny názor, z ktorého vychádza napadnuté uznesenie a podľa ktorého sa lehota na podanie odvolania proti rozhodnutiu pobočky žalovaného v Leviciach zo dňa 07. januára 2016 musí počítať odo dňa 20. januára 2016, kedy si žalobca túto písomnosť vyzdvihol na pošte. Kasačná sťažnosť žalovaného tak v zmysle uplatneného dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP bola dôvodná. Zároveň veľký senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky poznamenal, že správny súd tak o žalobe proti nečinnosti rozhodne znova, viazaný právnym názorom vysloveným v tomto rozsudku (§ 469 SSP). Preto sa v ďalšom konaní bude zaoberať žalobnými námietkami, ktorými žalobca spochybňoval, že pri doručovaní rozhodnutia zo dňa 07. januára 2016 boli naplnené podmienky fikcie ustanovené v § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z.. Až po zistení, či tieto podmienky boli alebo neboli naplnené, bude možné urobiť záver, či k doručeniu naozaj došlo fikciou podľa citovaného ustanovenia, alebo až okamihom prevzatia tohto rozhodnutia žalobcom v zmysle § 212 ods. 7 prvej možnosti cit. zákona.

23. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom

24. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

25. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmavajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

26. Podľa § 242 ods. 1 SSP, žalobca sa môže žalobou domáhať odstránenia nečinnosti orgánu verejnej správy v začatom administratívnom konaní.

27. Podľa § 245 SSP, žalovaným je orgán verejnej správy, ktorý podľa žalobcu má povinnosť vydať rozhodnutie alebo opatrenie, vykonať úkon alebo začať z úradnej povinnosti administratívne konanie.

28. Podľa § 249 SSP, ak správny súd po preskúmaní nezistí nečinnosť žalovaného, uznesením žalobu zamietne.

29. Podľa § 172 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len zákon o sociálnom poistení), na konanie vo veciach sociálneho poistenia sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní. Všeobecný predpis o správnom konaní sa nevzťahuje ani na konanie vo veciach starobného dôchodkového sporenia v rozsahu upravenom týmto zákonom.

30. Podľa § 172 ods. 2 prvej vety zákona o sociálnom poistení, v konaní vo veciach sociálneho poistenia a vo veciach starobného dôchodkového sporenia v rozsahu upravenom týmto zákonom rozhoduje o právach a povinnostiach účastníkov právnych vzťahov sociálneho poistenia a účastníkov právnych vzťahov starobného dôchodkového sporenia v rozsahu upravenom týmto zákonom Sociálna poisťovňa.

31. Podľa § 179 ods. 1, písm. b) zákona o sociálnom poistení, do pôsobnosti ústredia patrí rozhodovať v druhom stupni vo veciach, o ktorých rozhodovať v prvom stupni patrí do pôsobnosti pobočky.

32. Podľa § 186 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, podanie sa posudzuje podľa obsahu. Z podania musí byť zrejmé, kto ho podáva, akej veci sa týka, čo sa navrhuje, a musí byť podpísané a označené dátumom podania.

33. Podľa § 210 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, organizačné zložky Sociálnej poisťovne vydávajú rozhodnutie vo veciach uvedených v § 178 ods. 1 písm. a) a v § 179 ods. 1 písm. a) a b).

34. Podľa § 210 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, organizačné zložky Sociálnej poisťovne sú povinné rozhodnúť vo veciach uvedených v odseku 1 najneskôr do 60 dní od začatia konania, v mimoriadne zložitých prípadoch možno túto lehotu predĺžiť najviac o 60 dní, čo treba oznámiť účastníkom konania.

35. Podľa § 212 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je deň jeho oznámenia.

36. Podľa § 212 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk alebo poštou ako doporučená zásielka s doručenkou a poznámkou "do vlastných rúk". Do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia
a) o nepriznaní dávky, odňatí dávky, znížení dávky alebo o zastavení výplaty dávky,
b) o uložení povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy na dávke,
c) o poistnom, o príspevku na starobné dôchodkové sporenie, 1) o uložení pokuty
a penále,
d) o prerušení konania,
e) o zastavení konania.

37. Podľa § 212 ods. 4 zákona o sociálnom poistení (v znení účinnom do 31.12.2018), ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

38. Podľa § 213 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, doručené rozhodnutie, proti ktorému sa nemožno odvolať, je právoplatné.

39. Podľa § 214 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, proti rozhodnutiu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne má účastník konania právo podať odvolanie, ak tento zákon neustanovuje inak alebo ak sa účastník konania nevzdal odvolania písomne alebo ústne do zápisnice.

40. Podľa § 215 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, odvolanie možno podať v lehote do 30 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia; odvolanie proti rozhodnutiu vo veciach uvedených v § 178 ods. 1 písm. a) ôsmom bode a deviatom bode možno podať v lehote do 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia.

41. Podľa § 215 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, včas podané odvolanie má odkladný účinok, ak tento zákon neustanovuje inak.

42. Podľa § 217 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, ak o odvolaní nerozhodne organizačná zložka Sociálnej poisťovne, ktorá napadnuté rozhodnutie vydala, predloží odvolanie spolu s výsledkami doplneného konania a so spisovým materiálom odvolaciemu orgánu najneskôr do 30 dní odo dňa, keď mu odvolanie došlo.

43. Podľa § 218 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu. Ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené nedostatky odstráni.

44. Podľa § 218 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, ak sú na to dôvody, odvolací orgán rozhodnutie zmení alebo zruší, inak odvolanie zamietne a rozhodnutie potvrdí.

45. Správny súd v Banskej Bystrici viazaný právnym názorom kasačného súdu vysloveným v uznesení sp. zn.: 19SVs/9/2024 zo dňa 28. októbra 2025, vec opätovne posúdil a prejednal.

46. V posudzovanej veci sa žalobca podanou správnou žalobou domáhal ochrany pred nečinnosťou žalovaného. Žalovaný je v zmysle Správneho súdneho poriadku orgánom verejnej správy, ktorému zákon o sociálnom poistení zveril právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach právnických a fyzických osôb, keď v § 172 ods. 2 zákona o sociálnom poistení stanovil, že v konaniach vo veciach sociálneho poistenia a vo veciach starobného dôchodkového sporenia, rozhoduje o právach a povinnostiach účastníkov právnych vzťahov sociálneho poistenia a účastníkov právnych vzťahov starobného dôchodkového sporenia, v rozsahu upravenom týmto zákonom, sociálna poisťovňa. Nečinnosť orgánu verejnej správy ako negatívny a nezákonný jav nastáva v prípade, ak tento orgán vo veci nekoná, t. j. je pasívny, aj keď podľa zákona má povinnosť konať. Nečinnosť orgánu verejnej správy je pritom spojená už z povahy veci s plynutím lehôt, v rámci ktorých má orgán verejnej správy uskutočniť administratívne konanie, resp. vydať konečné rozhodnutie alebo opatrenie. Ide o lehoty upravené buď v zákone, alebo ak takto upravené nie sú, je orgán verejnej správy povinný rozhodnúť v lehote primeranej, resp. vydať rozhodnutie včas a bez zbytočných prieťahov (§ 3 ods. 4 Správneho súdneho poriadku). K prieťahom dochádza aj vtedy, ak orgán verejnej správy síce koná, ale nedodržuje lehoty určené pre procesné úkony, a to spravidla pre rozhodnutie vo veci.

47. Spornou právnou otázkou v tomto konaní je včasnosť podaného odvolania proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne pobočka Levice č. XXX-XXXXXXXXXX-XXXX/XX zo dňa 07. januára 2016. Po preskúmaní predmetnej veci dospel správny súd k záveru, že z administratívneho spisu je preukázané, že rozhodnutie bolo doručené prostredníctvom pošty na doručenku do vlastných rúk s obsiahnutými údajmi o tom, že dňa 13. januára 2016 sa doručovateľ (Slovenská pošta, a.s.), prostredníctvom ktorého doručovala žalovaná Sociálna poisťovňa, prvýkrát pokúsil o doručenie zásielky formou „do vlastných rúk“ na adresu sídla žalobcu. Dňa 14. januára 2016 (štvrtok) sa uskutočnil druhý pokus o doručenie. Z dôvodu nezastihnutia adresáta (žalobcu) bola zásielka uložená na pošte. V dňoch 15. január 2016 až 17. január 2016 plynula trojdňová úložná lehota podľa § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2018 (piatok, sobota, nedeľa). Dňa 18. januára 2016 (pondelok) bol teda posledným dňom trojdňovej lehoty od uloženia zásielky. Dňa 20. januára 2016 (streda) si žalobca zásielku na pošte fyzicky prevzal v rámci 7 dňovej odbernej lehoty, ktorú určil odosielateľ. Žalobca podal odvolanie proti rozhodnutiu dňa 03. februára 2016. Ak sa lehota na podanie odvolania v rámci 15 dňovej lehoty počíta odo dňa fikcie doručenia, teda odo dňa 18. januára 2016, tak posledný deň na podanie odvolania pripadol na deň 02. februára 2016. Ak by sa lehota počítala odo dňa fyzického prevzatia, a to odo dňa 20. januára 2016, lehota by uplynula dňa 04. februára 2016. Vzhľadom na uvedené Sociálna poisťovňa zamietla odvolanie žalobcu ako oneskorene podané z dôvodu, že boli splnené podmienky fikcie doručenia a zároveň žalobca nijako nepreukázal, že by sa v mieste doručenia nezdržiaval. Žalobca namietal, že rozhodujúcim dňom pre plynutie lehoty má byť deň reálneho oboznámenia sa s obsahom rozhodnutia (t. j. deň 20. január 2016). Vyššie uvedený skutkový stav jasne definuje kolíziu medzi právnou fikciou doručenia, ktorá nastala dňa 18. januára 2016 a reálnym fyzickým prevzatím zásielky žalobcom dňa 20. januára 2016.

48. Správny súd sa v predmetnej veci prioritne zaoberal otázkou účinkov doručenia predmetného rozhodnutia v administratívnom konaní, a to najmä s ohľadom na aplikáciu právnej fikcie doručenia

v prípade právnických osôb. V tejto súvislosti považuje za potrebné poukázať na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu SR - uznesenie sp. zn. 1 MCdo/2/2010 zo dňa 29. februára 2012, ktorý aplikoval v tom čase účinný § 48 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého je fikcia doručenia ako právny inštitút výnimočným nástrojom, ktorého použitie je viazané na striktne splnenie všetkých zákonom ustanovených podmienok. V samotnom uznesení je uvedené nasledovné: „Právna fikcia doručenia - použitá aj v ustanovení § 48 ods. 2 O.s.p. - ako nástroj odmietnutia reality právom je nástrojom výnimočným. Aby fikcia doručenia mohla naplniť svoj účel (dosiahnutie právnej istoty), musí rešpektovať všetky náležitosti, ktoré s ňou zákon spája. Ak nie sú všetky právne náležitosti splnené, nie je súd oprávnený naplnenie fikcie doručenia konštatovať (porovnaj čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ktorá je uvedená ústavným zákonom č. 23/1991 Zb.). Z ustanovenia § 48 ods. 1 O.s.p. nevyplýva súdu povinnosť doručovať písomnosť, ktorá je určená právnickej osobe, mimo sídla právnickej osoby a to na adresu štatutárneho orgánu (konateľa). Ustanovenie § 48 ods. 1 O.s.p. nerieši otázku miesta doručovania, ale otázku oprávnenia preberať (prijímať) písomnosti, ktoré sú určené právnickým osobám, t. j. určuje podmienky účinnosti ich doručenia (prevzatia): podľa povahy doručovaných písomností (či ide o písomnosti určené do vlastných rúk alebo o ostatné písomnosti) vo vzťahu k vymedzeným kategóriám fyzických osôb - prijímateľov (pracovník oprávnený za právnickú osobu prijímať písomnosti; ten, kto je oprávnený za právnickú osobu konať; a ktorýkoľvek pracovník právnickej osoby, ktorý písomnosť prijme). Pokiaľ ide o miesto doručovania, zo zákonnej úpravy doručovania právnickej osobe vychodí, že písomnosť (rozhodnutie) sa nedoručuje na adresu toho, kto je oprávnený za právnickú osobu konať (§ 48 ods. 1 O.s.p.), ale (iba) na adresu právnickej osoby (§ 48 ods. 2 O.s.p.). Ani v prípade, že nie je možné doručiť písomnosť právnickej osobe na adresu jej sídla uvedenú v obchodnom registri alebo v inom registri, v ktorom je zapísaná, a jej iná adresa nie je súdu známa (§ 48 ods. 2 O.s.p.), súd nemá povinnosť písomnosť (ešte) doručovať na adresu osoby, ktorá je jej štatutárnym orgánom (konateľom).“ Správny súd v nadväznosti na uvedené zdôrazňuje, že právna úprava doručovania právnickým osobám i v súčasnosti vychádza z princípu formálnej viazanosti na adresu sídla zapísanú vo verejnom registri. Zodpovednosť za funkčnosť tejto adresy a zabezpečenie preberania písomností pritom znáša samotná právnická osoba. Z citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR vyplýva, že súd ani správny orgán nie sú povinní zisťovať či vyhľadávať inú adresu, vrátane adresy štatutárneho orgánu, ani v prípade, ak doručenie na adresu sídla nie je úspešné. Za tejto situácie je preto právne významné výlučne to, či bolo doručovanie realizované v súlade so zákonom na adresu sídla zapísanú v registri, a nie to, či sa adresát s obsahom zásielky fakticky oboznámil.

49. Pre doplnenie právneho výkladu fikcie doručenia správny súd poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Obdo/113/2019 zo dňa 30. januára 2020. Hoci sa toto rozhodnutie týka doručovania písomností fyzickým osobám, jeho závery sú plne aplikovateľné aj na doručovanie právnickým osobám. V uvedenom uznesení sa uvádza nasledovné: „...samotná strana sporu znáša zodpovednosť za to, či sa jej úradná písomnosť doručí, alebo nie, s čím sú následne spojené ďalšie dôsledky (použitím fikcie doručenia), že sa o prebiehajúcom spore nedozvie, resp. sa o ňom dozvie až v štádiu exekučného konania, a stratí tak možnosť vyjadriť sa v konaní a ovplyvniť tak možný výsledok sporu. Preto je na zodpovednosti fyzickej osoby, či zmenu svojho pobytu oznámi príslušným orgánom - aby mohla byť vyznačená v registri obyvateľov Slovenskej republiky - alebo nie, kedy sa však sama svojim nedbalým (prípadne nezodpovedným) konaním vystaví možným negatívnym dôsledkom, ktoré sú s tým spojené. Tu nachádza svoje vyjadrenie aj zásada právo patrí bdelým („vigilantibus iura scripta sunt"). O to prísnejšie treba na predmetnú zásadu a aj na zodpovednosť strany sporu prihliadať v tých prípadoch, kedy strana zmení adresu svojho bydliska počas prebiehajúceho sporu, o ktorom má vedomosť, avšak zmenu bydliska neoznámi orgánu, ktorý vedie register obyvateľov Slovenskej republiky, a ani konajúcemu súdu. ... Rovnako tak sa nemôže strana, ktorej bola písomnosť doručená použitím fikcie doručenia v súlade so zákonom, dovolávať, že o podmienkach doručovania a následkoch neprevzatia písomnosti nevedela. Tu nachádza vyjadrenie ďalšia právna zásada, a to zásada „ignorantia iuris non excusat“, ktorej normatívne vyjadrenie je obsiahnuté predovšetkým v ustanovení § 15 zákona č. 400/2015 Z. z. V tejto súvislosti poukazuje dovolací súd aj na znenie čl. 11 ods. 2 Základných princípov Civilného sporového poriadku, v zmysle ktorého sa predpokladá, že každá fyzická osoba konajúca ako strana sporu alebo za stranu sporu má rozumové schopnosti na úrovni priemerne spôsobilej osoby schopnej vnímať a posúdiť v styku so súdom zmysel a účel konania, ako i jazykové vyjadrenie právnych noriem obsiahnutých v tomto zákone. Predmetné závery vyplývajú aj z odbornej literatúry, v ktorej je prezentovaný názor, že adresy uvedené v § 106 C.s.p. je nevyhnutné vnímať ako tzv. povinné doručovacie adresy. Súd bude povinný preveriť skutočný trvalý pobyt žalovaného ako fyzickej osoby a

písomnosti v súlade s § 106 doručovať na toto miesto. Na tieto povinné doručovacie adresy je možné doručiť písomnosti prostredníctvom fikcie doručenia. Prísnosť fikcie doručenia vyjadruje zodpovednosť strany za účinky doručenia. Za danej konštrukcie sa vychádza zo zásady, že pokiaľ strana včas neoznámi súdu skutočnosti, ktoré majú význam pre doručovanie písomností, a napríklad sa odsťahuje, bude mu na základe zákonnej fikcie doručované na doručovaciu adresu, ktorú má uvedené v konkrétnom verejnom registri. Týmto sa výrazným spôsobom zvyšuje efektivita pri doručovaní súdnych písomností (Kotrecová, A., In: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck: Praha, 2016, s. 389). Vo vzťahu k uplatneniu fikcie doručenia zastáva odborná literatúra názor, že fikcia doručenia nastupuje v prípade, ak fyzická osoba, ktorej bola doručená písomnosť, túto neprevzala. V tomto prípade je zrejmé, že k skutočnému doručeniu nedošlo, avšak pre účely príslušného konania sa doručenie finguje. Adresát zásielky, ale ani nikto iný, nie je oprávnený dovolávať sa toho, že zásielka nebola doručená, lebo právna fikcia je silnejšia ako skutočnosť. Podľa ustanovenia § 111 ods. 3 platí, že v prípade, ak písomnosť nemožno doručiť na adresu uvedenú v § 106, písomnosť sa považuje dňom vrátenia zásielky súdu za doručenú, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvedel. Civilný sporový poriadok teda vôbec nereflektuje na skutočnosť, či sa adresát v mieste doručenia zdržiaval, alebo nie. Namiesto toho vychádza z presvedčenia, že pre doručenie nemôže a nesmie byť významné, kde sa adresát skutočne zdržuje, a nastoľuje sa zásada, že každý adresát je zodpovedný za evidovanú adresu v príslušnom registri, ako aj za ochranu vlastných záujmov, a že je preto povinný si zabezpečiť prijímanie písomností na evidovanej adrese bez ohľadu na to, na akej adrese sa skutočne zdržuje (Gešková, K. , In: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck: Praha, 2016, s. 412).“

50. Z citovaného uznesenia je zrejmé, že zodpovednosť za doručenie písomnosti nesie samotná strana konania, a to vrátane negatívnych dôsledkov spojených s aplikáciou fikcie doručenia. Uvedené nachádza svoje vyjadrenie v zásadách „vigilantibus iura scripta sunt“ a „ignorantia iuris non excusat“, z ktorých vyplýva povinnosť účastníka dbať o ochranu svojich práv a zároveň znášať následky svojej procesnej pasivity alebo nedbanlivosti. Z uvedeného zároveň vyplýva, že právna úprava doručovania neprihliada na to, či sa adresát v mieste doručovania skutočne zdržiava alebo či sa s obsahom zásielky reálne oboznámil. Rozhodujúca je existencia zákonom predpokladaných podmienok doručovania na evidovanú adresu, pričom účinky doručenia nastupujú aj prostredníctvom právnej fikcie bez ohľadu na skutočnú vedomosť adresáta. Za tejto situácie správny súd uzatvára, že z doručenky obsiahnutej v administratívnom spise má za preukázané, že doručovanie bolo realizované v súlade so zákonom na adresu sídla žalobcu zapísanú v obchodnom registri a boli splnené podmienky pre uplatnenie fikcie doručenia. Účinky doručenia tak nastali riadne a zákonným spôsobom, pričom žalobca musí znášať následky toho, že si nezabezpečil preberanie písomností na tejto adrese.

51. Na tomto mieste sa správny súd zaoberal námietkou žalobcu, podľa ktorej sa členovia predstavenstva v čase doručovania rozhodnutia nachádzali na zahraničnej služobnej ceste. Žalobca zároveň namietal, že ak doručenka neobsahuje údaj o tom, že sa adresát v mieste doručenia zdržoval, nie je osvedčené splnenie podmienok náhradného doručenia. V takom prípade je podľa žalobcu povinnosťou rozhodujúceho orgánu vykonať šetrenie na overenie splnenia tejto podmienky, pričom nie je povinnosťou adresáta navrhovať dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržiaval. K uvedenej námietke správny súd poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 278/2011-13 zo 16. júna 2011, v ktorom sa uvádza nasledovné: „dôkazné bremeno preukázať, že adresát sa v mieste bydliska v čase doručovania nezdržiaval, zaťažuje adresáta...Čestné vyhlásenie adresáta, že sa v mieste bydliska nezdržiaval v čase doručovania, však na unesenie dôkazného bremena nepostačuje, lebo ide iba o tvrdenie. Je potrebný aj objektívny dôkaz preukazujúci, že v kritickom čase bol na inom mieste.“ V nadväznosti na citovaný nález Ústavného súdu Slovenskej republiky je potrebné konštatovať, že dôkazné bremeno na preukázanie tvrdenia, že sa adresát v mieste doručovania nezdržiaval, jednoznačne zaťažuje samotného adresáta, teda v danom prípade žalobcu. Žalobca však v konaní nijakým spôsobom nepreukázal svoje tvrdenie, že členovia jeho predstavenstva sa v čase doručovania rozhodnutia Sociálnej poisťovne zdržiavali mimo sídla spoločnosti, napríklad z dôvodu služobnej cesty. Na podporu tohto tvrdenia nepredložil žiadne objektívne dôkazy, ktoré by hodnoverne preukazovali ich neprítomnosť v relevantnom čase, pričom samotné tvrdenie bez ďalšieho dôkazného podkladu na unesenie dôkazného bremena nepostačuje. Rovnako nemožno prisvedčiť ani argumentácii žalobcu, podľa ktorej v prípade, ak doručenka neobsahuje údaj o tom, že sa adresát v mieste doručovania zdržiaval, vzniká povinnosť správneho orgánu túto skutočnosť dodatočne zisťovať. Takýto výklad je v rozpore s vyššie uvedeným právnym názorom ústavného súdu,

podľa ktorého je to práve adresát, kto musí aktívne preukázať opak prezumovaného stavu, teda že sa v mieste doručovania nezdržiaval. Pokiaľ tak žalobca neurobil a nepredložil žiadne relevantné dôkazy, nemožno jeho tvrdenia považovať za právne významné ani spôsobilé spochybniť účinky fikcie doručenia.

52. Žalobca tiež namietal, že žalovaný nerozhodol o jeho odvolaní, ale mu zaslal iba vyjadrenie, čím mu mal odňať možnosť procesnej obrany. Správny súd túto námietku nepovažuje za dôvodnú. Podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení je riadne a včasné podanie odvolania zákonnou podmienkou pre jeho vecné preskúmanie. V prípade, ak je odvolanie podané oneskorene, nevzniká žalovanému povinnosť rozhodnúť o ňom meritórne, keďže na takéto odvolanie sa neprihliada. Zo spisového materiálu vyplýva, že žalobca podal odvolanie po uplynutí zákonom stanovenej lehoty. Za tejto situácie žalovaný postupoval v súlade so zákonom, keď o odvolaní nerozhodoval ako o riadnom včas podanom opravnom prostriedku. Skutočnosť, že žalovaný žalobcovi zaslal vyjadrenie k jeho podaniu, nemožno vykladať ako odňatie práva na procesnú obranu, ale len ako informatívnu reakciu na podanie, ktoré nespĺňalo zákonné náležitosti riadneho opravného prostriedku. Za tohto stavu nemožno dospieť k záveru, že by žalovaný svojím postupom porušil procesné práva žalobcu.

53. Na základe doposiaľ uvedeného možno záverom zhrnúť, že zákonná fikcia doručenia podľa § 212 ods. 4 zákona o sociálnom poistení účinného do 31. decembra 2018 predstavuje objektívny procesnoprávny fakt, ktorý nastáva bez ohľadu na subjektívnu vedomosť adresáta. V prípade, ak boli kumulatívne splnené zákonné podmienky, teda uloženie zásielky a márne uplynutie trojdňovej lehoty od jej uloženia, považuje sa písomnosť za doručenú. Z toho zároveň vyplýva, že neskoršie fyzické prevzatie písomnosti v 7 dňovej odbernej lehote, ktorú určil odosielateľ, nemá vplyv na už nastúpené účinky fikcie doručenia v zmysle § 212 ods. 4 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31.12.2018. Prevzatie zásielky dňa 20. januára 2016 preto nemohlo spätne negovať účinky doručenia, ktoré nastali už dňa 18. januára 2016, pričom lehota na podanie odvolania začala plynúť nasledujúci deň, teda dňa 19. januára 2016. V tejto súvislosti je potrebné opäť zdôrazniť aj postavenie žalobcu ako právnickej osoby, ktorá nesie zodpovednosť za zabezpečenie riadneho preberania pošty na adrese svojho sídla. Skutočnosť, že adresát nebol pri doručovaní na adrese sídla zastihnutý a zásielka bola vyzdvihnutá až po vzniku fikcie doručenia, ide preto na jeho procesnú ťarchu. Podmienky pre vznik fikcie doručenia boli v danom prípade splnené, keďže zásielka bola doručovaná na adresu sídla spoločnosti v súlade so zákonom, boli vykonané dva pokusy o doručenie a adresát bol riadne upovedomený o jej uložení. Za tejto situácie je nepochybné, že nastala fikcia doručenia, a to dňa 18. januára 2016, pričom posledným dňom na podanie odvolania v zákonnej pätnásťdňovej lehote bol deň 02. február 2016. Odvolanie podané dňa 03. februára 2016 je preto potrebné považovať za oneskorene podané. Zároveň je nutné uviesť, že platí prezumpcia správnosti doručovania, podľa ktorej sa údaje uvedené na doručenke považujú za pravdivé, pokiaľ obsahuje všetky relevantné náležitosti, ako sú dátumy pokusov o doručenie, poznámka o uložení zásielky či podpis doručovateľa alebo adresáta. Ako už bolo uvedené, dôkazné bremeno o tom, že doručovanie neprebehlo riadne resp. že pošta nepostupovala správne, zaťažuje výlučne žalobcu.

54. Správny súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že v konaní nebola zistená nečinnosť, ktorá by zakladala dôvodnosť podanej správnej žaloby. Žalovaný nebol povinný rozhodovať o oneskorene podanom odvolaní, v dôsledku čoho nebol povinný ani vydať vo veci rozhodnutie, a preto jeho postup nemožno považovať za nečinnosť v zmysle príslušných ustanovení správneho súdnictva. Z uvedených dôvodov správny súd žalobu ako nedôvodnú podľa § 249 SSP zamietol.

55. O trovách konania správny súd rozhodol podľa § 175 ods. 1 SSP tak, že podľa § 167 ods. 1 SSP nepriznal žalobcovi právo na náhradu trov konania z dôvodu jeho neúspechu v konaní. Žalovanému orgánu verejnej správy správny súd právo na náhradu trov konania nepriznal, keďže to nemožno spravodlivo požadovať (§ 168 SSP).

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú môže podať účastník konania, ak bolo rozhodnuté v jeho neprospech (§ 442 ods. 1 SSP).
Kasačná sťažnosť musí by podaná v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia Správneho súdu v Banskej Bystrici oprávnenému subjektu (§ 443 ods. 1 SSP).
Kasačná sťažnosť sa podáva na správnom súde, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal (§ 444 ods. 1 SSP).

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že
a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,
f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.
Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený vyššie pod písm. g) až i) sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom.
V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť:
a) označenie napadnutého rozhodnutia, b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"), d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).
Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti. Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom (§ 449 ods. 1 SSP). Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosti podľa ods. 1 neplatia, ak má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná, alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 449 ods. 2 písm. a) SSP).
Kasačnú sťažnosť je potrebné predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.